

Χαιρετισμός Προέδρου Κυπριακής Δημοκρατίας στο 5^ο Ενεργειακό Συμπόσιο

Η ενέργεια και ιδιαίτερα η εφαρμογή μιας περιεκτικής και καλά συγκροτημένης στρατηγικής στον τομέα υπήρξε εξ αρχής μια από τις βασικότερες προτεραιότητες της Κυβέρνησης. Αναλαμβάνοντας καθήκοντα τον Μάρτιο του 2013 κι έχοντας να διαχειριστούμε μια πολύ δύσκολη οικονομικά κατάσταση, θέσαμε προτεραιότητες, φιλόδοξους, αλλά υλοποιήσιμους στόχους για όλα τα ζητήματα, μεταξύ των οποίων κατά προτεραιότητα και της ενέργειας.

Οι στόχοι αυτοί αφορούσαν τόσο στη βέλτιστη εκμετάλλευση των υδρογονανθρακικών πόρων στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας όσο και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της χώρας, μέσω ουσιαστικής μείωσης του κόστους του ηλεκτρισμού, αλλά και προώθησης των ανανεώσιμων πηγών και της εξοικονόμησης ενέργειας.

Σε πείσμα όσων επιμένουν να αμφισβητούν ή να μηδενίζουν τα πάντα – έχουμε και προεκλογική περίοδο– στα τεσσεράμισι χρόνια που πέρασαν από τότε πετύχαμε πολλά. Προγραμματίζουμε και συνεχίζουμε να εργαζόμαστε με αμείωτη ένταση γι' ακόμα περισσότερα.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω και να συγχαρώ θερμά τους διοργανωτές του 5ου Ενεργειακού Συμποσίου, το Ινστιτούτο Ενέργειας Νοτιανατολικής Ευρώπης και τη Financial Media Way για τη δυνατότητα που μου παρέχουν στο πλαίσιο του χαιρετισμού μου να προβώ σε έναν συνοπτικό απολογισμό των κύριων επιτευγμάτων μας.

Συγκεκριμένα, για την αξιοποίηση του υποθαλάσσιού μας πλούτου υλοποιούμε, χωρίς τυμπανοκρουσίες, μια πολυδιάστατη στρατηγική, με πρώτιστο στόχο τη διεξοδική και επιτυχή εξερεύνηση της κυπριακής ΑΟΖ. Μόνο έτσι θα έχουμε τις νέες ανακαλύψεις υδρογονανθράκων στις οποίες προσδοκούμε και που θα μας επιτρέψουν να λάβουμε τις ορθότερες αποφάσεις για την εμπορική τους εκμετάλλευση.

Προς αυτήν την κατεύθυνση αναδιαρθρώσαμε το οργανωτικό πλαίσιο του τομέα των υδρογονανθράκων, π.χ. με τη δημιουργία της αρμόδιας Υπηρεσίας Υδρογονανθράκων και τη λειτουργία και στελέχωση της Εταιρείας Υδρογονανθράκων Κύπρου (ΕΥΚ).

Παράλληλα, επαναξιολογήσαμε άμεσα, μετά την ανακάλυψη του αιγυπτιακού κοιτάσματος «Ζορ», το γεωλογικό μας μοντέλο, προκηρύσσοντας και ολοκληρώνοντας με μεγάλη επιτυχία τον 3ο Γύρο Αδειοδότησης.

Ολοκληρώσαμε, επίσης, συνολικά τέσσερις γεωτρήσεις, μεταξύ των οποίων η επιβεβαιωτική στο κοίτασμα «Αφροδίτη», ενώ εντός του 2018 οι αδειούχοι στην ΑΟΖ μας θα πραγματοποιήσουν ακόμα 4 με 5 ερευνητικές γεωτρήσεις.

Είμαστε, πρέπει να τονίσω, συγκρατημένα αισιόδοξοι για την έκβαση αυτού του νέου κύκλου ερευνών, ευελπιστώντας ότι τα αποτελέσματά του θα καταστήσουν την Κυπριακή Δημοκρατία, αδιαμφισβήτητα πλέον σημαντικό παίκτη στα ενεργειακά δρώμενα τόσο της Ανατολικής Μεσογείου όσο και της ΕΕ. Και είναι εδώ που συνδέεται με το θέμα που σήμερα συζητούμε, αν δηλαδή οι επιτυχείς προσπάθειες καταλήξουν ότι υπάρχουν επαρκείς εκμεταλλεύσιμες ποσότητες φυσικού αερίου, άμεσα δημιουργούνται νέες ακόμη πιο ελπιδοφόρες προοπτικές η Κύπρος να γίνει πύλη. Βεβαίως, δεν είναι μόνο τα κοιτάσματα που ενδεχομένως κρύβει η ΑΟΖ μας. Πύλη προς την Ευρώπη μπορεί να γίνουμε και με τα κοιτάσματα που έχουν ήδη επιβεβαιωθεί στην ΑΟΖ μας, στην ΑΟΖ της Αιγύπτου και ενδεχόμενα και του Λιβάνου.

Σημαντικό είναι και το γεγονός ότι, παρ' όλες τις αντικειμενικές δυσκολίες που δημιουργούν οι χαμηλές τιμές του πετρελαίου, καταφέραμε να βρισκόμαστε σήμερα σε προχωρημένο στάδιο όσον αφορά στις εμπορικές συζητήσεις για πώληση φυσικού αερίου από το «Αφροδίτη», μεταξύ της αδειούχου κοινοπραξίας και της ΕΥΚ και των εταιρειών που διαχειρίζονται τα τερματικά στην Αίγυπτο.

Στο σημείο αυτό επιτρέψτε μου μια μικρή παρένθεση. Θα ήθελα ακριβώς να ευχαριστήσω και δημόσια τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην ΑΟΖ της Κύπρου, αφού με τη στάση τους, όπως και των κρατών τους, αποδεικνύουν έμπρακτα τη στήριξή τους στην Κυπριακή Δημοκρατία όσον αφορά στην ενάσκηση των κυριαρχικών της δικαιωμάτων επί της ΑΟΖ της, παρά τις γνωστές κατά καιρούς προκλήσεις από πλευράς Τουρκίας.

Βασικός πυλώνας της στρατηγικής μας που συνάδει πλήρως και με τη θεματολογία του φετινού Συμποσίου για μετατροπή της χώρας μας σε «Νέα Ενεργειακή Πύλη της Ευρώπης» είναι οι πρωτοβουλίες που αναλαμβάνουμε για αναβάθμιση των σχέσεων της Κύπρου με τις γειτονικές μας χώρες και με άλλα σημαντικά κέντρα επιρροής.

Η ανάγκη για ενεργειακές συνεργασίες θεωρούμε ότι μπορεί να αμβλύνει τις εντάσεις και αφορά, για παράδειγμα, τα έργα του αγωγού Κύπρου – Αιγύπτου, του αγωγού «EastMed Pipeline» που θα συνδέει τα κοιτάσματα αερίου της Ανατολικής Μεσογείου με την Ευρώπη μέσω Ελλάδας και Ιταλίας και του Τερματικού Υγροποίησης στο Βασιλικό που στόχος μας είναι να έχει και περιφερειακό εκτόπισμα. Βεβαίως, ένα ανάλογο τερματικό χρειάζεται και ανάλογες ποσότητες, διότι οι επενδύσεις ανέρχονται σε δισεκατομμύρια, συνεπώς για να είναι μια μονάδα βιώσιμη απαιτείται να υπάρχουν και επαρκή αποθέματα φυσικού πλούτου.

Υπενθυμίζω εδώ τις τριμερείς συνεργασίες που αναπτύξαμε με Ελλάδα, Ισραήλ, Αίγυπτο, Ιορδανία και Λίβανο, οι οποίες αφορούν, μεταξύ άλλων, στην ενέργεια και, ιδιαιτέρως, τα θέματα υδρογονανθράκων. Τις αμέσως

επόμενες βδομάδες θα έχουμε τριμερείς με την Αίγυπτο, την Ιορδανία, τον Λίβανο και το Ισραήλ που θα φιλοξενηθούν στην Κύπρο.

Μόλις το Σάββατο φιλοξενήσαμε στην Κύπρο τον Πρωθυπουργό του Λιβάνου, ενώ την ερχόμενη Δευτέρα μεταβαίνω για επίσκεψη στο Παρίσι, όπου θα συναντηθώ με τον Πρόεδρο Μακρόν, αλλά και με τους ενεργειακούς εταίρους μας.

Εξάλλου, είναι γνωστό ότι τις αμέσως επόμενες εβδομάδες θα επισκεφθεί την Κύπρο και ο Αιγύπτιος Πρόεδρος, για να ακολουθήσει ο Πρωθυπουργός του Ισραήλ και ο Πρωθυπουργός του Λιβάνου για τριμερή με την Ελλάδα.

Για να ενισχύσουμε την ανταγωνιστικότητα της κυπριακής οικονομίας, πρώτιστο μέλημά μας ήταν η μείωση του κόστους του ηλεκτρισμού σε οικιακούς καταναλωτές αλλά και επιχειρήσεις. Το κόστος αυτό μειώθηκε 35% μεταξύ 2013 και 2017, όχι μόνο λόγω της πτώσης των διεθνών τιμών πετρελαίου, αλλά και συνεπεία συγκεκριμένων ρυθμιστικών αποφάσεων.

Στοχευμένα, μάλιστα, μπορέσαμε να προστατεύσουμε, σε μεγάλο βαθμό, και τις ευάλωτες ομάδες με σωρεία μέτρων που είχαν ληφθεί.

Ταυτόχρονα, βεβαίως, προωθούμε έμπρακτα την κατασκευή σημαντικών έργων υποδομής, τα οποία αποσκοπούν σε τερματισμό της ενεργειακής απομόνωσης της χώρας μας. Ανάμεσά τους η ηλεκτρική διασύνδεση Κύπρου, Ελλάδας και Ισραήλ (EuroAsia Interconnector), αλλά και πιο πρόσφατα η προτεινόμενη ηλεκτρική διασύνδεση της Κύπρου με Ελλάδα και Αίγυπτο (EuroAfrica Interconnector).

Γενικότερα για την αγορά ηλεκτρισμού προωθούμε αλλαγές που σκοπό έχουν να δημιουργήσουν συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού, ο οποίος θα διεξάγεται με αμεροληψία κάτω από ξεκάθαρους και διαφανείς κανόνες. Είμαστε πεπεισμένοι ότι η μετάβασή μας στην ανταγωνιστική αγορά ηλεκτρισμού θα αποβεί στο τέλος της ημέρας προς όφελος του κοινωνικού συνόλου, επιτρέποντας στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) να ανταγωνιστούν επί ίσοις όροις τις συμβατικές μονάδες.

Θα δημιουργηθούν έτσι σημαντικές, πράσινες θέσεις εργασίας, ενώ θα είμαστε σε θέση να ανταποκρινόμαστε με χαμηλότερο κόστος στις κλιματικές και ενεργειακές μας υποχρεώσεις, χωρίς μάλιστα να είναι αναγκαία η μετακύλιση του κόστους αυτού στους τελικούς καταναλωτές.

Οφείλω να επισημάνω ότι στα τέλη του 2015 η συνολική συνεισφορά των ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας ανήλθε στο 9.34%. Αυτό σημαίνει ότι έχουμε ήδη ξεπεράσει τον τρίτο ενδεικτικό ενδιάμεσό μας στόχο

που καθορίζει η σχετική Ευρωπαϊκή Οδηγία για 7.45% συνεισφορά των ΑΠΕ την περίοδο 2015-2016.

Επιπρόσθετα, αξιοσημείωτη είναι και η άνοδος που έχει καταγραφεί τα τελευταία χρόνια στον κλάδο των φωτοβολταϊκών συστημάτων. Στο παρόν στάδιο η εγκατεστημένη ισχύς τους ξεπερνά τα 105MW, έξι και πλέον φορές μεγαλύτερη σε σχέση με τα 17 MW που ήταν στο τέλος του 2012. Αναμένεται δε ότι η δυναμικότητα αυτή θα αυξηθεί στα 258MW μέχρι το 2020, σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις ΑΠΕ.

Σήμερα βρίσκεται σε λειτουργία το «Σχέδιο για Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας για Ίδια Κατανάλωση», το οποίο παρέχει τη δυνατότητα σε όλους τους τελικούς καταναλωτές ηλεκτρισμού να παράγουν το δικό τους ηλεκτρικό ρεύμα με τη χρήση φωτοβολταϊκών συστημάτων.

Ενδεικτικά σημειώνω ότι το εν λόγω Σχέδιο, το οποίο λειτουργεί ανελλιπώς και βελτιώνεται συνεχώς από το 2013, είχε ως αποτέλεσμα την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων σε πέραν των 10.000 νοικοκυριών ή οικιστικών μονάδων.

Παράλληλα, τέθηκε πρόσφατα σε λειτουργία το «Σχέδιο για την παραγωγή ηλεκτρισμού από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας με τελική κατάληξη την ένταξη των έργων στην Ανταγωνιστική Αγορά Ηλεκτρισμού». Στο πλαίσιο του εν λόγω Σχεδίου δύναται να εγκατασταθούν συστήματα ΑΠΕ συνολικής δυναμικότητας 212MW.

Η Κύπρος σήμερα αφήνει πίσω τα προβλήματα που δημιούργησε η κρίση που κορυφώθηκε τον Μάρτιο του 2013, ακολουθώντας σταθερά ανοδική πορεία ανάπτυξης σε όλους ανεξαιρέτα τους τομείς. Συνεχώς αναπτύσσεται και εξελίσσεται, φυσικά, και ο κρίσιμος τομέας της Ενέργειας.

Με τα όσα έχω αναφέρει, τις προσπάθειες που καταβάλλουμε, αλλά και τα μελετημένα και προσεκτικά βήματα που γίνονται, ώστε να είμαστε σε θέση πραγματικά να αξιοποιήσουμε την ΑΟΖ και τον πλούτο της, λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη την αμφισβήτηση της κυριαρχίας επί της ΑΟΖ από την Τουρκία, όπως προχωρούμε πιστεύω ότι με επιτυχία θα φέρουμε σε πέρας τον στόχο ώστε να μπορέσουμε να αξιοποιήσουμε πλήρως τα όσα ο Θεός ενδεχόμενα επιφυλάσσει και από τις έρευνες θα διαφανεί. Οι ελπίδες είναι μεγάλες, αλλά θέλω να είμαστε πάντοτε προσγειωμένοι αφήνοντας τον τελικό κριτή να είναι οι τελικές έρευνες.